

# Microsoft Office 12: Máte v Kanceláři všechno?

Příští práce s dokumenty podle Microsoftu

PATRIK MALINA

**Možná jste již dávno ztratili orientaci, možná je vám to vlastně jedno: vždyť pokud používáte MS Office 2000, MS Office XP nebo produkty balíku Office 2003 System, většinou si asi vystačíte s tou troškou funkcí, jež se za léta proměnily pramálo. A co populární formát PDF? Že jej znáte, je pravděpodobné, ale asi netušíte, kdo jej vyvinul a spravuje. Nebo je to jinak? Víte snad dokonce, s jakou verzí Office pracujete? A víte, že výsledkem vývoje by v příštím roce měl být „Office 12“, souborový standard Metro a grafický editor Acrylic? Pojďte se podívat, co se chystá!**

Situace na trhu s kancelářským softwarem mírně připomíná zákopovou válku – vzájemně válčící strany se tu rychlejší, tu pomalejší postupem dopravovaly do fáze, kdy bojují o zájem svých stávajících zákazníků (je třeba je udržet) či konkurenčních (nezbývá než je „přetáhnout“ mezi své). Výchozí pozici mají všichni velmi slušnou: MS Office je bezesporu vítězem marketingovým, Open Office boduje jako „alternativa“ a chlubí se nespornými kvalitami. Ostatní výrobci tu a tam něčím zajímavým překvapí, zatímco udržují běžné funkce na dostačující úrovni. Navzdory této situaci, kdy munice pro velké přestřelky je poskrovnu, kráčí vývoj vpřed. Společnost Microsoft nadále nenápadně pokračuje v nastoupené cestě a vylepšuje svůj Office, na druhou stranu se však pokusila před časem zaútočit a otevřít novou „válečnou frontu“. Na novinky ze tří oblastí se nyní podíváme blíže.

## Opravdu konečně XML?

Pokud bychom na tomto místě stručně napsali, že jednou z nejzajímavějších novinek v Office 12 bude ukládání dokumentů do formátu XML, pozornější čtenáři a poučenější uživatelé by nás měli za bláznů. A řekneme-li, že se jedná možná o jednu z nejpodstatnějších změn, bude nás mít za šílence i zbytek uživatelské obce! Takže, je to opravdu tak horké?

Po stránce technologické se samozřejmě o žádnou převratnou novinku nejedná. Samotný jazyk XML, jenž slouží k popisu datových struktur, je letitým pamětníkem a Microsoft jej poprvé zavedl do balíku Office ve verzi 2000. Tehdy bylo cílem podpořit export dokumentů do podoby webových stránek. K popisu složitých struktur třeba ve Wordu jazyk HTML zcela nevyhovoval, a tak tvůrci rádně popustili uzdu fantazii a použili tvárný XML. Zůstalo však u této prezentační funkce a Office XP neznamenal žádný výrazný posun vpřed. V balíku Office 2003 se však objevuje aplikace InfoPath a jazyk XML již je jejím vnitřním základem, což je dáno jednak způsobem jejího použití, jednak zřejmě budoucími záměry tvůrců.

S chystaným balíkem Office 12 by však měla přijít zásadní změna. Souborové formáty, jež jsou odvozeny od jazyka XML, se stanou výchozím způsobem ukládání dokumentů v programech Word, Excel a Power Point! Po-



kud stále není tato změna zřejmá, připomeňme, že stávající formáty .doc, .xls či .ppt tak budou po více než deseti letech posílány do zálohy, aby nepřekážely dalšímu vývoji. Software je bude nadále schopen využívat, ale pokusí-li se uložit nový dokument, výchozí variantou bude formát na bázi XML.

Proč jde o tak výraznou změnu? Stávající formáty (.doc, .xls, .ppt) jsou tzv. binární, což znamená, že kromě speciálně přizpůsobených aplikací je nic jiného nedokáže zpracovat. Důsledkem této koncepce je smutný svět, jak jej známe: z poškozeného dokumentu něco zachráníte jen zázrakem (přestože třeba 99 % dat je v pořádku), různé verze dokumentů se chovají nevyzpytatelně a výrobci konkurenčního softwaru jsou vystavováni neustálému tlaku díky nedokumentovaným změnám a modifikacím, jež znemožňují kloudně soubory zpracovávat. Nová podoba, označovaná jako MS Office Open XML Formats, by mohla situaci od základu změnit. Jakýkoliv vytvořený dokument bude přístupný v univerzálně čitelné formě, a to pomocí libovolné aplikace pro čtení souborů. Ostatní výrobci budou moci snáze upravit své technologie tak, aby editace mimo MS Office byla na špičkové úrovni. Mnohem důležitější však je, že dokument již nebude nic skrývat – při důsledné kontrole se nestane, že třeba spolu s textem či tabulkami odešlete i nežádoucí privátní data. Ačkoliv se bezesporu jedná o výrazný posun vpřed, je třeba upozornit na jednu „vývojovou“ souvislost: výše popsanou „revoluční“ koncepci využívá třeba balík Open Office již řadu let a Microsoft k němu přistoupil po letech obhajování problematické pozice binárních formátů.

Za velmi zajímavým technologickým vývojem, souvisejícím s XML, však nalezneme neméně zajímavou „politickou“ pozadí. Společnost Microsoft je

proslulá svou taktikou bránit binární formáty a jiná vlastní „neprůhledná“ řešení, takže k takto zásadnímu kroku musela existovat silná motivace. Jedním z důvodů je jistě pád do vlastní pasti: ačkoliv stávající formáty byly po léta propagovány jako výborná možnost vzájemné spolupráce aplikací, i samotní tvůrci zřejmě dospěli k závěru, že to není úplně pravda. I programy od Microsoftu spějí k větší integraci a XML je cestou, jež tomu má napomoci. Binární varianty uložení dokumentů prostě ztratily opodstatnění.

Další důvod pro změnu je o něco spekulativnější, ovšem možná velmi blízký realitě. Zástupci řady státních institucí po celém světě stále častěji prosazují v úřednických postupech použití otevřených formátů dokumentů, což jedině může zajistit průhledné toky dat mezi občany a státní správou a svoidnou volbu aplikace pro úpravy. A protože Microsoft je tradičním dodavatelem pro „státní správu“, kde jde o hodně peněz, nechce zřejmě udělat tragickou chybu v podobě setrvání u starých pozic a zavřít si tak do této oblasti dveře. Výsledkem je naděje pro občana, že přes vysokou penetraci produktů Microsoftu na úřednických počítačích bude moci psát své dokumenty v editoru jakéhokoliv výrobce bez rizika, že úřad takové podání zamítne jako technologicky nekompatibilní.

**Odkazy:** Stránky o využití XML v Office 12  
[www.microsoft.com/office/preview/default.aspx](http://www.microsoft.com/office/preview/default.aspx)

## Pojedete v Metru?

Když Microsoft nedávno nejen zmínil, ale i předvedl svou nově vyvíjenou technologii Metro (přesněji XPS Print path), uživatelé tradičních kancelářských aplikací si toho většinou vůbec nevšimli. Proč také, když se předvádění konalo na konferenci zaměřené na vývoj hardwaru? Přesto se jedná o novinku, která by se mohla prosadit právě v oblasti „kancelářské“ práce s dokumenty, a proto se na ni podíváme blíže.

Formát Metro by se měl stát novým způsobem popisu tiskových stránek dokumentů. Mezi jeho význačné vlastnosti patří především to, že není určen k přímé komfortní úpravě (editaci), ale měl by naopak sloužit k uchování, přenosu a prohlížení vyhotovených stránek v cílové grafické podobě. Technologie je založena rovněž na principech XML a takto sestavené dokumenty by měly s sebou nést kompletní popis stránek tak, aby žádné cílové zařízení nemohlo žádoucí podobu znetvořit. Jistě jde o velmi potřebnou věc, a to obzvláště ve věku internetu a desítek různorodých platforem...

Připomíná vám předchozí odstavec něco? Pokročilejší uživatelé jistě zavědli, že něco podobného zde přeče už řadu let máme! Formát Metro skutečně sleduje nápadně podobné či stejné cíle jako existující, nesmírně populární technologie PDF. Také se po zveřejnění a předvedení vzedmula první diskusní vlna, označující Metro za potenciálně silného konkurenta PDF. Takové úvahy mají své částečné opodstatnění: Metro totiž najdeme v příštím roce v novém operačním systému Windows Vista (dříve Longhorn), a to nejen jako hračku pro distribuci dokumentů po internetu. Microsoft se totiž po dlouhých letech rozhodl změnit způsob zpracování tiskových dat ve Windows a nový formát je středobodem nového kolotoče: data z jakékoliv aplikace by měla být převedena do „univerzálního“ Metra a poté zaslána na fyzickou tiskárnu. I tohle se vám zdá povědomé? Samozřejmě, v současném světě zůstává obdobnou funkcí třeba standard PostScript. Proto tedy předvádění na hardwarovém fóru, proto obavy a spekulace řady komentátorů – pokud se

k tomuto záměru přikloní výrobci tiskových zařízení a připraví stroje, jež budou schopné přímo pracovat s formátem Metro při tisku, může spanilá jízda nového standardu začít. Přestože Microsoft opět nic zásadního neobjevil, ale zpracoval existující koncepce do vlastní podoby, jde bezesporu o velmi zajímavou novinku.

Kolem Metra panuje řada nejasností a jednou z nich je podpora na různých platformách. Pokud nebude k dispozici alespoň prohlížeč, použitelný mimo systém Windows Vista, na revoluci a svržení PDF do hlubin zapomnění to prozatím nevypadá. Stejně tak zůstane výraznou nevýhodou i omezení na „všechna“ Windows, neboť PDF dnes přečteme na široké paletě zařízení s různými operačními systémy. Přesto by se mohlo jednat ve světě výhradních uživatelů Windows o výraznou změnu, z jejichž kancelářských aplikací budou vycházet proudy dokumentů v Metru, i když to ještě chvíli potrvá.

**Odkazy:** Nejčastěji kladené dotazy o Metru  
[www.microsoft.com/whdc/device/print/metro\\_FAQ.aspx](http://www.microsoft.com/whdc/device/print/metro_FAQ.aspx)  
Specifikace a referenční dokumentace Metra  
[www.microsoft.com/whdc/device/print/metro.msp](http://www.microsoft.com/whdc/device/print/metro.msp)

## Další pokus o grafiku

Do třetice se pozastavíme u oblasti, v níž Microsoft již jeden pokus učinil, ovšem výsledek si vyžádal minimálně toto chystané „druhé podání“. Pamatujete si grafický editor Photodraw, jenž byl součástí balíku Office 2000? Poměrně těžkopádný nástroj se v nebyvale tvrdé a neúprosné konkurenci grafických programů neprosadil a tvůrci z Redmondu na chvíli v této oblasti ustoupili do pozadí. Svěží vítr přinesl letos nově chystaný nástroj s kódovým názvem Acrylic, který lze dokonce stáhnout v podobě testovací verze a podrobněji vyzkoušet.

Ve srovnání s výše zmíněným tristním pokusem vypadá tato aplikace o poznání nadějněji. Mezi zajímavé prvky patří snaha alespoň mírně setřít rozdíl mezi vektorovou a bitmapovou grafikou, což dobře odpovídá tradičním snahám Microsoftu odstavit uživatele od technologických podrobností. V prvních náznacích je patrná snaha o podporu zavedených formátů (Adobe Photoshop, Illustrator, PDF...) a také zde najdete známé tvůrčí prostředky jako vrstvy, štětce, výplně, gradienty atd. Ani zde tedy nenajdeme příliš originality – koneckonců základ aplikace byl zakoupen od jiné firmy. Snahou je nabídnout uživatelům nástroj, jenž v portfoliu dosud chyběl. Úspěšnost jeho prosazení bude, jak jinak, svázána především s cenovou dostupností a zvoleným způsobem distribuce, neboť byla nastoupena technologicky vyhovující cesta.

**Odkazy:** Domovská stránka editoru Acrylic  
[www.microsoft.com/products/expression](http://www.microsoft.com/products/expression)

## Těšíte se?

Možná to vypadá, že v oblasti aplikací pro „kancelářské“ nasazení není nic nového, co by se dalo vyvíjet, neboť vše už existuje a nic nového nepotřebujeme. Novinky firmy Microsoft jakoby tuto pravdu potvrzovaly, ačkoliv je svým absolutním vyjádřením nesmyslná: XML jako nativní formát tu už máme, PDF úspěšně táhne publikačním světem a kvalitních grafických programů pro každého je přehršel. Přesto redmondským stálo za to namířit úsilí tímto směrem, takže minimálně můžeme očekávat zajímavé konfrontace.

5 0545/0K □

